

Vloga šole v lokalnih skupnostih in ekološko-sistemski pristop pri soočanju z medvrstniškim nasiljem v lokalnem okolju

PROF. DR. ALEŠ BUČAR RUČMAN

FAKULTETA ZA VARNOSTNE VEDE, UNIVERZA V MARIBORU

MARIBOR, 25. 11. 2025

Vloga šole v lokalni skupnosti

- Šola kot stičišče znanja, socializacije in nadzora
- Generator družbenega življenja v lokalnem okolju
- Povezanost šole z družbenimi strukturami

Medvrstniško nasilje

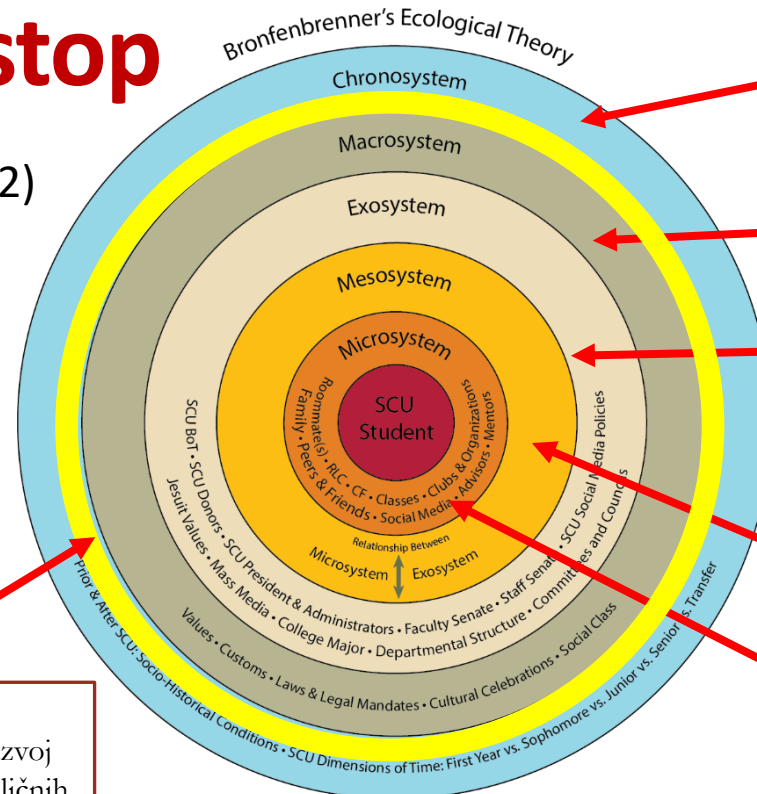
- Spremembe v percepciji nasilja skozi čas
- Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2024–2028 (ReNPPZK24–28)«,

»... potrebno zavedanje, da je medvrstniško nasilje kompleksen pojav, v katerem se odražajo številna družbena vprašanja in težave, za celostno razumevanje pa je treba na pojav pogledati tudi z vidika spola. Mladostniki niso ločeni od širše družbe, zato omenjeno obliko nasilja ni mogoče obravnavati ločeno od širših družbenih vprašanj, povezanih s socialno-ekonomskim položajem družin, položajem mladih v družbi, nestrpnostjo do različnih družbenih skupin in drugimi okoliščinami ter dejavniki, ki vplivajo na mlade.« (»ReNPPZK24–28«, 2024).

Ekološko-sistemski pristop

WHO „World report on violence and health“ (2002)
sprejel **ekološki model** kot teoretičen okvir
razumevanja vzrokov za nasilje.

=>pristop UNESCO, UNICEF, WHO

Spremembe skozi čas, tako na ravni posameznika kot tudi na ravni posameznikovega okolja.

Makrosistem predstavlja širši okvir družbe, ki vključuje kulturne vrednote, ideologijo, zakone in običaje.

Eksosistem vključuje povezave in procese med dvema ali več okolji, kjer otrok sicer neposredno ne sodeluje, vendar nanj vseeno posredno vplivajo preko mikrosistema (npr. odnos med šolo in sosesko).

Vključuje interakcije med vsaj dvema elementoma mikrosistema (npr. odnosi med družino in šolo, družino in vrstniki, družino in sosesko).

Dejavnosti, družbene vloge in odnose v **neposrednih, vsakodnevnih okoljih, kjer otrok sodeluje z drugimi v neposrednem stiku** (npr. v družini, šoli, med vrstniki).

Kosmosistem = globalni sistem, vključuje najbolj oddaljene dejavnike, ki vplivajo na razvoj posameznika in medsebojno povezanost različnih elementov tega globalnega nivoja.

Preventivni ukrepi

- Sodelovanje šol, lokalnih skupnosti in države
- Empirično preverjeni programi
- Multidisciplinarne ekipe strokovnjakov

Univerzalna
prevencija

Selektiva
prevencija

Indicirana
prevencija

Zaključek

- Šole niso izoliran (pod)sistem
- Potrebna sistemska podpora in povezovanje
- Avtonomija ≠ samostojno reševanje nasilja

Zaprta šolska igrišča

<https://val202.rtvsllo.si/podkast/vroci-mikrofon/584/175164749>